Ulkoministeriö Perusmuistio EU/994/2026-UM-4

Blomberg Niina 19.11.2026

Digitaalisen kaupan säännöt Costa Rican kanssa; komission suositus neuvostolle neuvottelujen aloittamisesta

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 21.9.2026 suosituksen (KOM (2026) nro 486) neuvoston päätökseksi, jolla annettaisiin sille lupa aloittaa neuvottelut digitaalista kauppaa koskevista säännöistä Costa Rican kanssa.

Mandaattiluonnos esiteltiin kauppapoliittisessa komiteassa (palvelut ja investoinnit) 23.9.2026 ja asian käsittelyä jatkettiin loka-marraskuussa. Puheenjohtajan tavoitteena on, että komitea hyväksyy suosituksen 2.12. kokouksessaan, jonka jälkeen se etenee COREPER:iin ja neuvostoon mahdollisimman pian.

COREPER-käsittelyn ajankohta ei ole vielä tiedossa. Valtioneuvosto toivoo eduskunnan käsittelevän asian ennen mandaatin käsittelyä COREPER:issa.

Suomen kanta

Suomi kannattaa digitaalisen kaupan sääntöjen solmimista Costa Rican kanssa. Sitovat digitaalisen kaupan säännöt lisäisivät oikeusvarmuutta ja luottamusta ja sitä kautta osapuolten välistä kauppaa, ja parantaisivat täten myös suomalaisten yritysten toimintaedellytyksiä Costa Rican markkinoilla.

Suomi voi hyväksyä neuvottelumandaatin myöntämisen komissiolle.

Suomi katsoo aiempien kantojensa pohjalta seuraavaa:

Suomi kannattaa tavoitetta luoda digitaalista kauppaa ja datataloutta koskevia kansainvälisiä sääntöjä (ml. kauppasopimukset). Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että näillä säännöillä pystytään edistämään tehokkaasti avoimia digitaalisia markkinoita, varmistamaan kansainväliset tietovirrat tietosuojasta tinkimättä ja edistämään kuluttajien luottamusta verkkoympäristöön. (E 24/2020 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että EU tekee aktiivista yhteistyötä saman mielisten maiden kanssa sen varmistamiseksi, että globaalin digitaalisen maailman säännöt vastaavat arvopohjaamme (E 48/2021).

Suomi pitää tärkeänä, että sopimusvelvoitteilla pystyttäisiin vaikuttamaan tehokkaasti digitaaliseen protektionismiin (E 5/2019 vp).

Suomi pitää tärkeänä, että neuvoteltavat määräykset olisivat mahdollisimman yhdenmukaiset EU:n olemassa olevien ja parhaillaan neuvoteltavina olevien vapaakauppasopimusten vastaavien määräysten kanssa (E 97/2022 vp).

Suomi pitää erittäin tärkeänä, että kauppasopimuksissa ei neuvotella tai vaikuteta tietosuojan tasoon EU:ssa, mukaan lukien sähköisen viestinnän tietosuoja (E 38/2017 vp).

Pääasiallinen sisältö

EU ja Costa Rica ovat läheisiä kumppaneita, joiden taloussuhteita tukee EU:n ja Keski-Amerikan maiden välisen assosiaatiosopimuksen kauppaa koskeva pilari. Sopimusta on sovellettu väliaikaisesti 1. lokakuuta 2013 alkaen, ja se tuli täysimääräisesti voimaan 1. toukokuuta 2024. Assosiaatiosopimus ei sisällä kattavia digitaalista kauppaa koskevia sääntöjä.

Ehdotuksessa valtuutetaan komissio aloittamaan unionin puolesta neuvottelut sitovista digitaalisen kaupan säännöistä Costa Rican kanssa. Neuvottelujen lopputuloksena on tarkoitus saada aikaan sopimus, joka täydentäisi EU:n nykyistä assosiaatiosopimusta Keski-Amerikan maiden kanssa Costa Rican osalta. Säännöillä pyrittäisiin parantamaan digitaalisen kaupan edellytyksiä EU:n yritysten ja kuluttajien eduksi sekä lisäämään mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten osallistumista globaaleihin arvoketjuihin.

Kaikki EU:n hyväksymät säännöt ja sitoumukset tulisivat olemaan EU:n säädöskehyksen mukaisia ja säilyttämään EU:n digi- ja datapolitiikan kehittämiseksi ja toteuttamiseksi tarvittavan sääntelyautonomian.

Ehdotuksen mukaan neuvotteluja käytäisiin avoimella tavalla eli siten, että neuvotteluissa voidaan käsitellä mitä tahansa digitaalisen kaupan aihetta, josta neuvotteluosapuolet ovat sopineet. EU:n mukaan aiheita voisivat olla esimerkiksi: sähköisten maksutapahtumien helpottaminen; sähköisen tiedonsiirron tullit; kuluttajien luottamus; luotettavat rajat ylittävät tietovirrat ja datan säilytyspaikkaa koskevat vaatimukset sekä henkilötietojen suoja; sähköisen kaupankäynnin saavutettavuus; sähköisen kaupan helpottaminen; sähköiseen kaupankäyntiin liittyvät teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat näkökohdat; avoimuus; sekä yhteistyö esimerkiksi neuvotteluosapuolten ja kuluttajansuojaviranomaisten välillä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komissio ehdottaa menettelylliseksi oikeusperustaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 218 artiklan 3 ja 4 kohtia. Niiden mukaan komissio antaa suosituksen neuvostolle, joka puolestaan päättää neuvotteluiden aloittamisesta sekä antaa komissiolle neuvotteluohjeita. Neuvosto voi myös nimetä erityiskomitean, jota komission on kuultava neuvotteluiden aikana.

Komissio ehdottaa aineelliseksi oikeusperustaksi SEUT-sopimuksen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäistä alakohtaa (määräenemmistö). 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen

alakohdan mukaan neuvosto tekee sopimusten neuvottelemista ja tekemistä koskevat ratkaisunsa määräenemmistöllä.

Suunnitellun sopimuksen aineellinen oikeusperusta voidaan määritellä tarkasti vasta siinä vaiheessa, kun lopullinen sopimusteksti on valmis.

Erityiskomiteaksi on valittu neuvoston kauppapoliittinen komitea (palvelut ja investoinnit).

Valtioneuvosto pitää ehdotettuja oikeusperustoja asianmukaisina.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Mandaatin myöntämistä koskeva neuvoston päätös ei edellytä Euroopan parlamentin kuulemista tai hyväksyntää.

Euroopan parlamenttia tiedotetaan välittömästi ja täysimääräisesti menettelyn kaikissa vaiheissa SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

E-kirjettä on käsitelty EU2 kauppapoliittisen jaoston kirjallisessa menettelyssä 26.-28.10.2026.

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Sopimus tulee alustavan arvion mukaan sisältämään ainoastaan EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Suhdetta Suomen lainsäädäntöön samoin kuin Ahvenanmaan toimivaltaan arvioidaan tarkemmin konkreettisen sopimustekstin valossa.

Taloudelliset vaikutukset

Neuvoteltavan sopimuksen taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida tarkasti. Neuvoteltavalla sopimuksella ei odoteta olevan suoria vaikutuksia valtion talousarvioon.

Väkiluvultaan lähes Suomen kokoinen Costa Rica on yksi Latinalaisen Amerikan digitaalisesti edistyneimmistä ja innovatiivisimmista talouksista, jolla on vahva palvelusektori, kasvava digitaalitalous ja vakiintunut ekosysteemi korkean lisäarvon valmistusteollisuudelle ja yrityspalveluille.

Kunnianhimoisten digitaalista kauppaa koskevien sääntöjen neuvotteleminen Costa Rican kanssa tarjoaisi merkittäviä mahdollisuuksia helpottaa rajat ylittävää digitaalista kauppaa EU:n ja Costa Rican välillä, vähentää sääntelyesteitä, luoda uusia mahdollisuuksia EU-maiden - ml. Suomen - yrityksille, erityisesti mikro ja pk-yrityksille, sekä vahvistaa kuluttajien luottamusta digitaalitalouteen.

EU:n ja Costa Rican välinen palvelukauppa on kasvanut nopeasti sen jälkeen, kun EU:n ja Keski-Amerikan maiden välisen assosiaatiosopimuksen kauppaa koskevan pilarin väliaikainen soveltaminen alkoi: EU:n palveluvienti Costa Ricaan kasvoi 280 prosenttia ja tuonti 281 prosenttia vuosina 2013–2024. Costa Ricasta on myös tullut houkutteleva kohde eurooppalaisille investoinneille, erityisesti tieto- ja viestintätekniikan alalla. EU:n ja Costa Rican välinen kauppa heijastelee yhä enemmän Costa Rican siirtymistä korkean

lisäarvon valmistusteollisuuteen: muiden kuin maataloustuotteiden osuus oli noin kaksi kolmasosaa maan viennistä EU:hun vuonna 2025.

Suomen ja Costa Rican välinen kauppa on pientä mutta kasvavaa. Vuonna 2025 Suomen tavaravienti Costa Ricaan oli arvoltaan 22,8 miljoonaa euroa. Tavaraviennin suurin yksittäinen tavaraerä muodostui paperista. Vastaavasti Suomi toi Costa Ricasta tavaroita 43,1 miljoonalla eurolla. Ylivoimaisesti merkittävimmät tuontitavarat olivat banaanit ja kahvi. Vuonna 2025 Suomen palveluvienti Costa Ricaan oli arvoltaan 10 miljoonaa euroa ja palvelutuonti 3 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 Costa Ricaan oli rekisteröity kolme suomalaista tytäryhtiötä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

EU esittää vapaakauppaneuvotteluissaan järjestelmällisesti digitaalista kauppaa koskevia kunnianhimoisia sääntöjä. Ehdotetuissa neuvotteluohjeissa noudatetaan johdonmukaista lähestymistapaa, jota EU on noudattanut Singaporen ja Etelä-Korean kanssa äskettäin käymissään neuvotteluissa digitaalista kauppaa koskevista sopimuksista, ja jota se on noudattanut Kanadan kanssa lokakuun 2026 lopussa poliittisella tasolla päätökseen saamissaan neuvotteluissa. Ehdotetuissa neuvotteluohjeissa noudatetaan myös samaa lähestymistapaa kuin EU:n vapaakauppasopimusten digitaalista kauppaa koskevissa luvuissa, viimeksi EU:n ja Intian vapaakauppasopimuksessa, EU:n ja Indonesian kattavassa talouskumppanuussopimuksessa, EU:n ja Australian vapaakauppasopimuksessa, EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimuksessa, EU:n ja Chilen välisessä laajennetussa puitesopimuksessa sekä EU:n ja Uuden-Seelannin välisessä vapaakauppasopimuksessa.

Aloite on myös johdonmukainen Maailman kauppajärjestön (World Trade Organization, WTO) jäsenten vuonna 2024 valmiiksi neuvotteleman useanvälisen sähköisen kaupan sopimuksen (Agreement on Electronic Commerce, ECA) kanssa. WTO:n jäsenistä 67, mukaan lukien Euroopan unioni ja Costa Rica, vahvisti 28. maaliskuuta 2026 aikomuksensa panna ECA-sopimus täytäntöön mahdollisimman pian edellyttäen, että niiden asiaankuuluvat sisäiset menettelyt on saatettu päätökseen. EU:n ja Costa Rican osallistuminen ECA-sopimukseen osoittaa laajaa näkemysten yhteneväisyyttä digitaaliseen kauppaan liittyvissä keskeisissä kysymyksissä ja yhteistä tukea korkeatasoiselle sääntelykehykselle.

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto (37/2026) mandaattiluonnoksesta saatiin 12.11.2026.

Asiakirjat

KOM (2026) nro 486 / neuvoston asiakirja 13416/26 + liite 1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Niina Blomberg, ulkoministeriö, niina.blomberg@gov.fi, 0295 350 393
Johanna Lahti, ulkoministeriö, johanna.lahti@gov.fi
Kari Puurunen, ulkoministeriö, kari.puurunen@gov.fi
Meri Hätönen, ulkoministeriö, meri.hatonen@gov.fi
Virpi Koivu, oikeusministeriö, virpi.koivu@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/994/2026